

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP

Felelős szerkesztő:
TÓTHFALUSI JÓZSEF
lelkész

Társszerkesztők:
Dr. Horváth Zoltán ügyvéd, az Orsz. K. Sz. ügyvez. titkára.
Paál Gusztáv, ref. kollegiumi tanár Maros-Vásárhely. ::
S. Szabó József, ref. kollegiumi vallás-tanár Debrecen.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
M.-Vásárhely, Szentgyörgy-u. 9. szám, ref. lelkési hivatal

Megjelenik minden vasárnap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

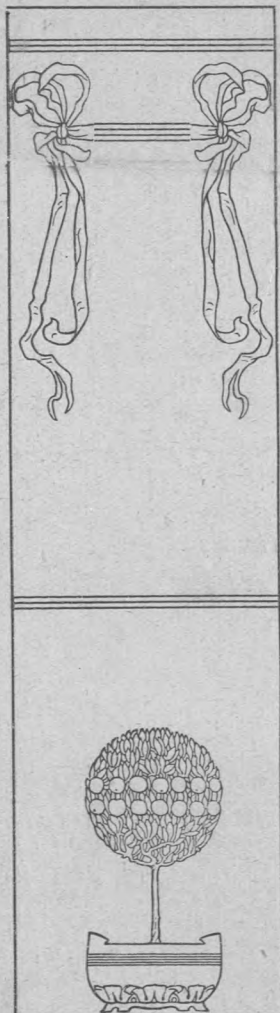
Egy évre	5 K. — f.
Fél évre	2 K. 50 f.
Negyed évre	1 K. 25 f.
Egyes szám ára	6 f.

Kiadja: Az Erdélyi Református Egyházkerület „Kálvin Szövetsége”

XI. évfolyam.

Maros-Vásárhely, 1910. december 25.

15—16. szám

A mi Megváltónk

Békesség a földön.

Luk. 2., 14.

Békesség a földön! Mily édes biztató jókívánság ez. Óh, ha csakugyan békesség lehetne az emberek között. Mennyi panasz és méltatlankodás érne véget, amelyek nélkül szebb, békésebb lenne az élet. És ha békesség lenne a szivekben! Az ég kiterjesztené felettünk sátorát és életünk tisztább lenne. De sajnos, mindez, még mindig nincsen így. A föld visszhangzik az emberek harcától, akiknek jajkiáltása átnyilalik a békességért epekedő sziveken . . . Tehát e kívánság „békesség a földön“ még mindig nem vállt valóra,

De ne nézd csak e világot. Pillants önmagadba, s nézd környezetet. Igaz a békesség meg nem a mienk, de ezt munkálhatod, megszerezheted. „Dicsőség Istennek a magasságban, az emberekhez jó akarat;“ ez a békesség lényege. Ahol e mennyei hangok a földet áthatják, ahol a mennyei és a földi világ törvényei eggyé lesznek és ahol Istent mint mindkettő úrát és édesatyját ismeri el az ember: ott az istenfiúság tudata nyer győzedelmet a hitetlenség felett s minden zavar és békétlenség az Istenben vetett hit és a Krisztus által lett szent testvériség harmoniájába olvad fel. Valóban, hol az élő hit és szeretet tölti be a sziveket s a buzgó vallásosság és az a tudat az emberek gondolatainak és cselekedeteinek irányadója, hogy: mindnyájan Isten gyermekei, tehát testvérek vagyunk, — ott a valódi békesség árad szét.

Ott nyer beteljesülést a karácsonyi szent kijelentés: békesség a földön. És a békességnek szerzője és fejedelme: Jézus krisztus.

Áldott légy Isten, szentek királya,

ki adtál fiadban ébresztő sugárt, ki által lett, a meghalt, a jóra tehetetlen hitét vesztett élet, az igazságot mutató, bűn ellen harcoló, megszentelődés után sovárgó életté. Áldott légy; hogy lett a bethlehemi csillag a felébredt, a megtért világnak: kegyelemnek fénye, az angyali szózat: „Békesség a földön“ — az egész emberiség reménysége, üdve.
Amen.

Csodák éjjelén.

Honnan az égen ma

E csodás pompa?

Miért ragyogóbbak

A csillagok ma?

Miért néznek reánk

Most szelidebben . . .

Beszélőbb szemmel

Es meghittebben . . .

Mintha ma hozzánk

Közelebb volnának,

Mintha csak hozzánk

Szólni akarnának!

Mért hogy az ég ma

A magasságos:

Testvérképp lehajlik

A föld porához?? . . .

— *Ma született a Krisztus*

Karácsony éjszakája ez!

Micsoda bűbáj

Milyen varázslat:

Szül ma a földön

Édes csodákat?

Az önző ember

Szeretetre hajlik,

Az elhagyotthoz

Önként lehajlik!

A levegőben

Angyalok szállidosnak

S mosolygást hoznak

Redős arcukra

*A koldusoknak! . . .
Hol van a gyűlölség?
Hol a testvér-bántás?
Mért az egész föld
Ma csupa szeretet
Csupa megbocsátás?? .*

*— Ma született a Krisztus
Karácsony éjszakája ez!*

Szabolcska Mihály

Karácsonyi történet

A múlt század utolsó évtizedének első évében fennt voltam Pesten. Karácsony szombatja volt. Zimankos téli idő. Nagy pelyhekben hullott a hó s betakarta fehér leplevel az egész várost. Farkas ordító hideg idő járt. S mintha az egész város ki volna halva, senki sem volt az utcákon. Mindenki otthon ült az édes családi tüzhelynél. Mindenki örült ennek a szent ünnepnek, gyermek és felnőtt egyaránt. Csak azok voltak az utcán, kiknek nem volt otthonuk. Kivételképpen egy fiatal törékenytestű leány megy a külváros felé, kis batyúval kezében. Megy egyenesen, bátran, nem gondolva semmire, mert csak egyszint cél lebeg előtte. Ez vezérli őt. Betér a legzüllöttebb tizedbe, hol egy nagy barakban sok család él összezsufolva. Megáll egy ilyen ház előtt, hallgatodzik. Semmi nesz. Egyszer még hátra fordul és sietve beszalad a szobába. Csak a gyermekek voltak otthon . . .

Az apák és anyák ezen a szent ünnepen is a sarki korcsmában vannak, hol duhajkodva részegen töltik az öröm ünnepét. A gyermekek rongyosan, fázva összebujnak a szoba sarkában. A dohos füledt levegőben halk nyöszörgés hallik. Egy kis hat éves gyermek hangja ez. Rongyos ruhában, félig megfagyva, az éhségtől kimerülten van ledülve a rothadt szalmazsákra. Igazi penészvirág. Ilyenek mind, mind . . .

A leány belépve, meglátja ismét ezt a gyakran látott szennyet. De most

jobban látja, jobban fáj neki ez, mert tudja, hogy ma estve mindenki örül, mindenkinek örülnie kell.

Leül a szoba közepére s a gyermekek köréje csoportosulnak. Kiosztja közöttük az apró játékokat s játszik velük. Boldognak érzi magát, mert boldognak látja ezeket is. Tanítja őket. Mond mesét. Szép vallásos meséket Jézusról, a tanítványairól, a szeretetről . . .

A kis gyermekek felmelegednek erre a beszédre. Soha ennyi szépet és jót nem hallottak ők. Bámulva, szeretettel csüngtek a leány szavain. Oly jól esik ez nekik.

Hirtelen felpattan az ajtó s egy részeg, züllött kinézésű ember jön be. Rekedten ordítja: „Jucika! Jucika! Jucika!“ A kis Jucika eléje áll. Na! add ide, amit ma koldultál! mondja az apa. A kis gyerek oda nyújt hat darab fényes krajcárt. A férfi felhorkant: „Mi az!? csak . . . csak hat darab . . . hol a többi . . . elloptad, fattyu . . . megöllek . . . megöllek!“ S a kis gyermeket elkezd verni és veri, veri a legbrutálisabban.

Az idegen leány csak nézi. Nem szól semmit. Szívében éles fájdalmat érez. Hát ez a szeretet?! . . . A kis Jucika hozzá szalad és sirva kérdezi: „Az ilyen apát is kell szeretni?“ „Igen“ válaszol a leány. S a kis Jucika oda megy az apjához és kezét csókol neki.

A részeg ember kijózanodik. Mi ez?! Hol tanulta leánya ezt a szeretetet? Kitől? Meglátja a leányt, oda megy hozzá és könnyező szemekkel kér tőle bocsánatot.

„Kisasszony! Züllött ember vagyok, érzem, tudom. De nem voltam örökké ilyen. Munkás voltam öt évvel ezelőtt a vasgyárban. Sztrájk volt, sztrájkoltam én is . . . Kizártak . . . Nem tudtam kérni, könyörögni . . . nem tudtam koldulni. Akkor egy éves volt Jucika. Eppen karácsony szombatja volt, mint most is. A feleségem betegen feküdt. Nem volt enni való . . . Az éh-halál fenyegetett. Elmentem a gyáros ablaka elé. Láttam a karácsony fát a gyermekeket, láttam az arcukon az örömet és

a boldogságot . . . Eszembe jutott a feleségem és a kis Jucika . . . Elhatároztam, hogy bemegyek, kérek kenyeret, kérek munkát. De nem tudtam, nem tudtam bemenni, mert gyáva . . . gyáva voltam és vagyok . . . A hidegtől elszédültem . . . Ugy éreztem, hogy bent vagyok. A gyáros szívesen fogad. Leültet. Ad nekem pénzt . . . sokat . . . nagyon sokat . . . A végén azt mondja: „Vissza veszek a gyárba munkavezetőnek” . . . Megdobbant a szívem . . . Én . . . én künt voltam az utcán, bent pedig megszólalt a csengő: „Itt van a Jézuska” . . . Elrohantam . . . Azóta így élek . . . Ugy-e bár, megbocsát kisasszony?!“

S a nagy, az erős férfiú térdre esett a gyöngé leányka előtt. Kezet csókolt neki.

* * *

A fiatal leány elérte célját, mert boldogságot vitt egy házhoz, hol hiányzott rég, nagyon régóta.

Az a törekenytestű bátor kis leány, aki karácsony előtti délutánját, ilyen szép, nagy és nemes munkára fordította, aki nem várta az angyalt otthon, mint a többiek, hanem maga lett a boldogságot hirdető angyal egy nyomor tanyán, ma is itt él közöttünk, neve: *Kenessey Ida*.

Akire minden igaz keresztyén karácsony ünnepén hódolata jeléül szeretettel gondolhat. Kérjük a Mindenhatót és Mindenüttjelenvalót, hogy adjon neki erőt, egészséget, hogy azt a jót, amit fiatal leány korában Budapesten kezdett, Kolozsvárt a vakokkal, süketnémákkal és más nyomorultakkal folytatott, még sok éven át ismételve cselekedhesse.

Dr. Gidófalvy István
kir. közjegyző.

Felkérjük olvasóinkat, hogy ajánlják és terjesszék a Vasárnapot.

Mit higyjünk Jézusról?

Alig volt idő, midőn a hit és hitetlenség nagy küzdelmében az érdeklődés nagyobb mértékben foglalkozott volna Krisztus személyével és jellemével, mint éppen napjainkban.

Jónak látjuk tehát olvasóink előtt reámutatni egy-két nyilatkozatra, melyeket a múlt és jelen nagy gondolkodói irtak Krisztusról. Nem terjeszkedünk ki arra, hogy közelebről ismertessük e tudósokat, a kort, melyben éltek vagy az ellentéteket, melyek előfordultak közöttük. Egyszerűen közöljük gondolataikat s az olvasók maguk mérlegeljék azokat lelkük hasznára.

Spinoza (1632—1677.) Krisztust az isteni bölcsesség jelképének nevezi és nagyobb kiváltságot tulajdonít neki, mint Mózesnek és a prófétáknak, azon ténynél fogva, hogy ő az Isten kinyilatkoztatását nem szavak hallása vagy látomások által szerezte, hanem feltalálta azt, mint közvetlen jelenlévőt saját öntudatában. (Tractatus Theol. Polit.)

Paine Tamás (1737—1809.) ezt mondja: „Jézus Krisztus erényes és csodálatraméltó volt. Az az erkölcsiség, melyet ő prédikált és gyakorolt, a legnagyobb mértékben jóakaratu erkölcsiség volt — senki felül nem multa azt még.” (Age of Reason 1794., 3. lap.)

Rousseau J. J. (1712—1770.) írja: „Lehet-e egy könyv, mely egyszerre oly fenséges és bölcs is, ember műve? Lehet-e ember az a személy, kinek történetére az vonatkozik? Hát rajongó vagy egy törtető különc nyelvezete-e az, mely benne foglaltatik? Mily édesség, mily tisztaság van az ő eljárásaiban! Mily szeretetteljes jóság az Ő tanításaiban! Mily fenség mondásaiban! Mily mélységes bölcsesség társalgásaiban! Mily lélekjelenlét! Mily igazságos lángelműség feleleteiben! Ugyan honnan szerezhetette volna Jézus kortársai között az emelkedet és tiszta erkölcsiséget, melyre példát és parancsot Ő adott? A legvadabb elfogultság közepette hallatszík az Ő dicső bölcseséget. Benne a leghősiesebb erények egyszerűségét a nép leghitványabbjai tisztelték. Igen, ha Socrates élete és halála egy bölcs élet és halál volt, akkor Jézus Krisztus élete és halála egy Isten élete és halála volt. Feltételezhetjük-e,

hogyan az evangéliumok csak szórakoztatásra kitalált mesék? Hát mesékké tehetjük-e Socrates tetteit. melyekben ugyan senki nem kételkedik s melyek mégis kevésbé kielégítő módon bizonyíthatók, mint Jézus Krisztus tettei? Az Ő evangéliuma magában véve erkölcsi tekintetben mindig bizonyos, mindig igaz, mindig egészséges és következetes." (Emil. IV. 2. kötet 110. r. 11. lap.)

Müller János, a svájci történész 1782-ben ezt írja: „Nem tudom miért, de két hónappal ezelőtt fejembe vettem, hogy elolvasom az új testamentumot, mielőtt tanulmányaimban eljutottam volna azon korig, amelyben az iratott. Évek óta nem olvastam már és előítélettel vettem kezembe. Nem olvastam még egy könyvet sem e tárgyra vonatkozólag, éreztem azonban az ó-kor tanulmányozása közben szüntelen, hogy valamire szükségem lenne s hogy mi ez, csak akkor lett világos előttem, mikor megismertem Urunkat. Nincs semmi, mit vele ne tudnék megoldani. Ha ez a vallás nem isteni vallás, akkor semmit meg nem értek." (Werke 15. 315 stb.)

Lecky: (szül. 1838.) A keresztyénségnek jutott, hogy olyan eszményi jellemet adjon a világnak, aki 18. századnak minden változásain által az emberek szívét szenvedélyes szeretettel töltötte meg és cselekvésre képesnek mutatta meg magát minden korban, minden népek, vérmérséklet és feltétel között; nemcsak az erény legmagasabb példája volt ez, hanem ez volt amaz erény gyakorlására a legerősebb rugó és oly mély befolyást gyakorolt, hogy valóban el lehet mondani, hogy e három munkás évről adott egyszerű feljegyzés (evangélium) többet az emberiség megújítására és nemesítésére, mint a bölcsészek minden okoskodása és az erkölcstanítók minden buzdítása. Ez volt kuffeje valóban mind annak, ami a legjobb és legtisztább a keresztyén életben. Minden bűn és tévedés közt, dacára minden papi ravaszágnak, üldözésnek, rajongásnak, mely eltorzította az egyházat, ez megmaradt a megújulás maradandó elvének, alapítója jellemében és példájában", (History of Morality. 2. köt. 88. l.)

Goethe: (1749—1832.) „Én az evangéliumokat teljességgel igazaknak ítéltém, mert

előragyog belőlük ama fenség tündöklése, mely Jézus Krisztus személyéből ered s mely oly isteni volt, amelyen kívül több e földön nem nyilatkozott meg." (Beszélgetések Eckermannal III. 317.)

Strauss (1807—1874.) úgy szól Krisztusról, mint „a legmagasabb tárgyról. kit egyáltalán elképzelhetünk vallás tekintetében; az a Lény Ő, kinek jelenléte nélkül a lélekben nem lehet teljes kegyesség." (Vergägl. und Bleib. 132.)

Renan: (1823—1892.) „Jézus minden tekintetben egyedülálló és semmi sem hasonlítható össze Vele. Az evangéliumok a Krisztusa az Isten legdicsőbb megtestesülése, a legszebb alakban, t. i. az erkölcsi emberben — Isten, az emberben. Hosszu idők után még mindig Király Ő. Szépsége örök. Uralmának vége nem lesz. Amíg csak lesz egy nemes szív, mely erkölcsi szépség után sóvárog; amíg egy fenkölt lelket örömmámorba ragad az isteninek megvalósulása. Krisztusnak lesznek imádói, melynek alapját lényének azon része képezi, mely valóban örök." (Etud. d'Hist. Rel. 175, 213, 214.)

Stuart Mill János. (1806—1873.) „Akármit venne is el tőlünk a racionális bíráló. Krisztus megmarad; egy egyedülálló alak. aki nem kevésbé különbözik minden üldözőitől, mint minden követőitől, még azoktól is, akik közvetlenül élvezték személyes prédikálását. Nincs értelme azt mondani, hogy Jézus úgy, ahogy az evangéliumok élénk tárják, nem történeti személy, vagy, hogy nem tudjuk, mennyit toldott hozzá követőinek tradíciója ahhoz, ami benne csodálatos. Vajjon ki lett volna képes tanítványai és hívei közül kitalálni olyan mondasokat, melyek Jézusnak tulajdonítanak vagy elképzelni azt az életet és jellemet, melyet az evangéliumok tárnak elé. A galileai halászok bizonyára nem s még kevésbé az első keresztyén írók. Jézus élete és mondásai a személyes eredetiséggel párosult hatalmas erőnek bélyegét viselik magukon, mely a Názáreti prófétát még olyanok előtt is, kik nem hisznek ihlettségében, a legfenségesebb szellemű emberek között, kikkel nemünk dicsekedhetik, a legelső helyre emeli. E fenséges szellem egyesül Benne azon képességekkel, melyek a legnagyobb erkölcsi reformátor és azon

mártyr képességei, akihez hasonló nem volt ilyen megbizással. Bizony a vallás nem választott rosszul, midőn úgy mutat Reá, mint az emberiség eszményi képviselőjére és vezetőjére. Nem lenne könnyű dolog még egy hitetlen embernek se jobb módot találni arra, hogy az erény elméleteit a gyakorlatba ültesse át, mint törekedni olyan életre, melyet Jézus helyeselné részünkről.“ (Essays on Nature. The Utility of Religion and Theism: 253—5. l.)

Comte Ágoston: (1798—1857.) a modern pozitívizmus alapítója naponként tanulmányozta kedvenc könyvét. Kempis Tamás: „Jézus követéséről“, Comte ezt mondja: „Hadd szeresselek Téged, óh Jézus, jobban mint önmagamat és önmagamat csak a Te kedvedért!“

Dr. Channing: (1760—1842.) „Nem tudom, mit lehetne még hozzáadni azon csodálat, tisztelet és szeretet nagyságához, mely Jézust megilleti. Ha nézem Őt, nemcsak mint olyat, aki páratlan és korlátlan fenségének van tudatában, hanem mint, aki rokontermészetet lát minden emberi lényben! mikor látom őt, amint a leggyöngédebb szálakkal fűzi magát az olyan emberekhez, hogy átkarolja őket a szeretetnek olyan lelkével, melyet egy percre sem űz el vagy győz le, se bántalom, se sértés vagy fájdalom — csodálat, tisztelet és szeretet fog el. Ugy érzem, hogy jelleme nem lehet emberi kitalálás, hogy azt nem csalárdság gondolta ki, nem is a rajongás szülte, mert az magasan felette van ezek birodalmának. (Works II. 61.)

* * *

E nyilatkozatok bár sok tekintetben különböznek egymástól, két dologba mégis megegyeznek: Jézus jellemének méltánylásában és annak elfogadásában, hogy valóban történelmi személy volt mint egy nagy ember, nagy tanító.

Velők együtt meghajlunk Jézus nagysága előtt, de még tovább is megyünk. Dr. Channing szavaival élve: Jézus jelleme nem fejthető meg teljesen emberi elvek szerint.

„Honnét vannak ez embernek dolgai?“ Kérdezték Jézus kortársai. S erre csak azzal lehet felelni, mit a pogány százados mondott Jézus keresztyénél: „Bizony ez ember Isten

fia volt!“ Lehetetlen, hogy Jézus oly magasan birt volna fölébe emelkedni kora viszonyainak, mint amennyire elismerik, ha csak egy galileai zsidó és csak egy ember lett volna.

Az olyan ember, akinél Isten ihlete közvetlen, kinek jelleme tökéletes, kinek élete és halála isteni volt, aki a történet nehézségeit megoldja, aki forrása az élet jóságának és tisztaságának, az a Lény, aki nélkül igazán kegyes senki nem lehet, akiben mindez megvolt, bizonyára Isten fia.

ISTEN IGÉJE

Karácsonyi elmélkedés.

Máté XVI. 16.

Nincs semmi természetesebb dolog, mint az, hogy az ember megemlékezik élete főbb mozzanatairól. Akár az öröm sugara aranyozta be valaha arcukat, akár a bánat fellegei tornyosultak valamikor életünk egére, emlékezetünkben föl van vésve a nap, s mi visszarepülünk gondolataink szárnyain annak emlékére, s vagy újra átéljük a régi örömeiket, vagy újra elsírjuk a régi bánat igaz könnyeit.

Az emlékezet egyik legbecsesebb szellemi birtokunk. Ha nem rendelkezünk azzal, mit sem tudhatunk; olyanok vagyunk, mint a fejletlen csecsemők, értelem és ismeret nélkül élő valóságok. A történelmet a tudományok anyjának nevezik, s a történelem éppen az emlékezet tárgyait fűzi szép és ékes koszoruba.

Ha megemlékezünk saját életünk, vagy az emberiség életének főbb külső mozzanatairól, hogyne kellene megemlékeznünk a vallás történetének kiemelkedőbb pontjairól is! Hiszen a vallás a fő mozgató erő, mióta ember él a földön; s ahol rendes állami szervezetet, törvényeket, tudományt, művészetet, ipart, kereskedelmet, földművelést nem találunk is, ott is mindenütt megtaláljuk a vallást, ezt az egész életet átható, az embert a porból föl, — magasra kiemelő erőt.

Krisztus vallása a legtisztább, a legtökéletesebb vallás, — amint ezt még ellenségei

közül is sokan elismerik. E vallásnak hajnalpirja akkor kezdett derengeni, mikor Jézus születésével angyali ének hangzott Bethlehemnek mezején. E vallás új eget és új földet teremtett; átalakította az egész világot.

Csoda-e, ha a keresztyénség ünnepe szentel alkotó Ura, az Ur Jézus Krisztus születésének emlékére?!

A karácsony a keresztyén világnak egyik legszebb és legszentebb ünnepe. Az öröm ünnepe az mindenütt, hol keresztyén sziv dobog. Ha kívül hótakaró földi is a földet; ha a dermesztő hideg megreszketteti is a fázó tagokat: oly meleg belől a sziv annak tudatában, hogy Isten megkönyörült a bűnös emberiségen, leküldé hozzánk az ő egyetlen Fiát, ki halandó testet ölte magára, s átélvén itt a küzdelem és szenvedések nehéz éveit, váltságunkká, közbenjárónkká leve az Atyánál.

Óh én embertásam, ha valaha, most énekelheted szent örömmel az Isten-dicsérő éneket: micsoda, óh mi Urunk Istenünk, micsoda az ember, hogy megemlékezel róla, vagy az embernek fia, hogy meglátogatod őt?

Jézus Krisztus személye forduló pontot képez az emberiség történetében. Méltán van az, hogy a történelemben is ezen eseménnyel egy új korszak kezdődik, mert a homályban borongó ó-kor azonnal bevégeződött, amint Krisztusban új világosság derült föl az üdv után epedő emberiség egén.

Mennyire más az ember Krisztussal, mint Krisztus nélkül! Megláthatjuk ezt azonnal ha csak egy pillantást vetünk is a föld térképére. Ott, hol a keresztyénség el van terjedve, virágozik a művészet, magasra emelkedett a tudomány, odaadással ápolják mindazt, ami az emberi életnek emelkedettebbé, tisztábbá, nemesebbé tételére szükséges; az emberszeretet művei fölemelik ott a nyomorult szegényt, istápolják az árvákat és özvegyeket; ott a vallás nemcsak hitben, hanem jó cselekedetekben is nyilvánul. Más oldalról pedig ott, hova nem hatoltak még el a keresztyénség áldásai, mindenütt és mindenben sötét homályt, borongó éjszakát látunk. Az életet minden magasabb élvezet nélkül pusztán leélik az

emberek; az embert csak testi erejének mértéke szerint becsülik; nem nézik, mert nem látják benne a menny felé törekvő lelket; a vallás csak értéktelen tárgyaknak, azon ismeretlen Istennek imáadásában áll, akit ezek az, igaz Istent nem ismerő emberek nem tudván tisztelnek, amint Pál apostol azt az athénebeli bölcsészeknek nyíltan megmondá.

Igazán méltó dolog ha mi e napon ünnepe szentelünk azon Jézus Krisztus születése emlékére, aki mi velünk Istent, mint szerető édes Atyánkat ismertette meg. Méltó dolog megülni ama nagy esemény emlékét, mely egészen megváltoztatta e világ ábrázatát, még pedig nemcsak a külsőkben, hanem a lelki élet területén is.

Áldott Fejedelem, Isten országának dicsőséges Ura! Én is elviszem a magam tiszta áldozatát eléd. Én is részesülni óhajtok kegyelmednek áldásaiban. Dicsérlek és magasztallak tégedet ez ünnep óráiban. Örülök a te áldot jövőteleden.

Isten, jó Atyám, küld el hozzám Szentlelkedet, hogy éljen az én bennem, s munkája által légyen ünneplésem lelkem üdvösségére, és annak tiszteletére. kit már az ó-szövetségi próféta *erős, hatalmas Istennek, örökkévalóság Atyjának, békesség Fejedelmének* nevezett.

Csiki Lajos,
ref. hittanár.

KEGYESSÉG UTJA

Felemás nevelés.

Egy férfi felásta feleségével kis kertjét s megművelte. Egy ágy üresen maradt; ide, hogy feleségének örömet szerezzen, titokban salátát vet. Másnap az asszony is az ágyra gondol és paszulyt vet bele. Férj és feleség naponta kimentek külön-külön gyomlálgatni, anélkül, hogy a másik házastárs vetéséről tudtak volna valamit. Az asszony a salátát tartotta gyomnak, a férfi a paszulyt, így a férfi nem kapott salátát s az asszony nem kapott paszulyt.

Ez a történet naponta ismétlődik, nem egyszer, hanem ezerszer, nem a veteményes

kertben, hanem a *nevelés terén*. Apa és anya sokszor egyetértés nélkül működnek s az egyik kiszagatja, amit a másik vetett.

Nem teher, — a kis testvérem.

Egy gyöngé leány karjain hordozott egy másik gyermeket, aki majd akkora volt, mint ő maga. Egy arramenő ur barátságosan megsimogatta a kicsik fejét és azt kérdezte: „Nem nagyon nehéz neked ez a teher?” „Óh nem,“ felelé az csodálkozva. „egyáltalán nem is teher, a kis testvérem, — „Hordozzátok egymást!„

KÁLVIN-SZÖVETSÉG

Az országos szervezet.

„A *Kálvin-Szövetség* legutóbbi választmányi ülésén megállapította az irodalmi estélyek és a vidéki felolvasások programját, amely szerint Budapesten a tél folyamán a főváros különböző helyein fog ilyen estélyeket tartani. A főtárgy: a „kálvinizmus“ ismertetése s annak hatásairól és élesztő erejéről a közönség felvilágosítása.

Az első irodalmi ülés dec. 11-én tartotta meg a szövetség vármegyeház disztermében. Az irodalmi ülésen *Bernát István* dr. elnökölt s nagyszámu, igen előkelő közönség volt jelen; így gróf Tisza István, Balogh Jenő államtitkár, Kovács Sebestyén Endre, dr. Bokor József egyet. tanár, néhány orsz. képviselő s hölgyközönség is szép számmal. *Veress Jenő* vallástanár fohásza után *Réz Mihály* eperjesi jogtanár s ismert publikista tartott szabad előadást a „*Protestantizmusról és a korszellemről*“. Mély filozófiával és éleslátással mutatott rá a modern tulzó radikalizmusra, mely osztályharcot, békétlenséget, vallástalanságot, hazafiatlanságot és türelmetlenséget szült s a melyel szemben okvetlenül reakciónak kell következni s antiliberalis érzelmeket fog a tömeg lelkében kelteni. Ezzel a ténnyel számolnia kell s a protestantizmusnak a szelleme követeli az *eredeti tiszta keresztyénség* megvalósítását, a *könyörületesség és kötelességérzet* bevitelét a nemzeti szellembé. Minden felekezetnek, minden pártnak, minden osztálynak egvesülni kell az egységes keresztyén

világnézet s az egységes nemzeti közszellem kiépítésében.

A zajos tapssal fogadott előadás után *Versényi György* leányisk. igazgató adta elő a „*Szent könyv*“ c. költeményét, melynek mélyenjáró és a biblia erejét bizonyító, költőies szép tartalma nagy hatást keltett.

Utánna *Sebestyén Jenő*, a külföldi tanulmányait most elvégzett, fiatal budapesti vallástanár igen érdekes fejtegetésben ismertette a *kálvinizmus gazdasági* hatásait, különösen *Kálvinnak* a kamat megengedhetősége tekintetében a világ pénzgazdasági rendszerét alakító nézetét. A kath. egyház Lukács evangyéliuma azon kifejezése alapján, hogy „adj kölcsön, semmit sem várván,“ a kamat megengedhetetlenségét dogmaképpen állította fel s Kálvin fejtette ki először a pénz kamatoztathatóságának elvét, azt ethikai határok közzé szorítva. Elítélte az uzorát s kívánta, hogy a szegényeken kamat nélkül segítsünk, megengedte azonban a pénznek normális használati ellenértékét szedni épugy, mint a földbirtok haszonbérét, a ház bérét. Létesítette az első keresztyén bankot s ezzel megadta a lökést a pénz forgalmi értékének. Érdekesen fejtegette az előadó a Kálvin-féle ethikai és altruistikus kapitalizmussal szemben a modern kapitalizmus önző céljait, mely a pénzszerzést öncélnak tekinti s helyes közgazdasági és jogi érzékkel mutatott rá az ezzel szemben való küzdelem szükségességére, a mely éppen a szövetkezetekben és közhasznu takarékpénztárakban találja meg kialakulását. Az érdekesítő előadást a szövetség külön füzetben fogja kiadni.

Egy héttel előbb, december 4-én *Hódmezővásárhelyen* tartott a szövetség ügyvezető alelnöke és titkára előadást vallásos estély keretében. *Juhász Sámuel* s. lelkész imája után, *Csépka Andorné, Farkas Lajos Plon József és Csépke Andor* Haydin vonós négyesét adták elő nagy gyakorlottsággal és szép egyöntetű előadásban. *Bernát István* ügyv. alelnök ismertetvén a szövetség céljait. *Pálóci Horváth Zoltán dr.* részletesen tájékoztatta a közönséget a szövetségről, a vasárnapi munkaszünet, diákotthon, cselédnevelő intézet, tanonc-otthon s a diakonissa intézmény szükségességéről. A genfi ünnepélyeket s azok hatásait ismertetvén, rámutatott

a külfölddel való összeköttetés erősbitésének fontosságára, mely a XVI. században is sok erőt adott a magyar kálvinista egyháznak. *Boros Áron* tanító solóéneke után *Bányay Sándor* ref. főgyimn. vallástanár üdvözölte a Kálvin-szövetség kiküldöttjeit s a szövetség életrevalóságát és támogatásának szükségességét kiemelve, fennen járó imával rekesztette be az estélyt. Az estély után szűkebbkörű értekezleten Papp Imre lelkész, Papy József főgondnok, Losonczy Endre és Tereh Gyula lelkészek, *Bányay Sándor* vallástanár, *Zehery Lajos* járásbíró és *Somlyódy István* jbiró (a szegedi egyház főgondnoka) részvételével beszélték meg a szövetség megalakulásának módozatait.

MI UJSÁG?

Olvassuk rendszeresen a bibliát!

(Utmutató a Biblia olvasásához.)

Jézus születésének ünnepe

1910 dec. 25. Vasárnap: Hogy ünnepeljük meg a Jézus születésének évfordulóját? Luk. 2; 8—16. — 26. Hétfő: Az angyalok dicsérete. Luk.: 2; 13, 14. — 27. Kedd: A napkeleti bölcsek. Máté: 2; 1—12. — 28. Szerda: A pásztorok karácsonya. — 29. Csütörtök: Istennek ajándéka. — 30. Péntek: Diadal a Jézus Krisztus által. I. Kor. 15; 55—57. — 31. Istennek legyen hála. II. Kor. 9, 12.

— **Boldog karácsonyi ünnepeket** kívánunk kedves olvasóinknak, lapunk terjesztőinek és munkatársainak.

— **A magyar ref. egyház vendégéül** várjuk ez év február havára *Fildiusz* Károly urat, az ev. ker. Ijúsági egyesületek világszövetségének egyik vezéralakját, aki Bernből látogat el hozzánk, hogy megismerje egyházi szervezeteinket és intézményeinket. Hálásak lehetünk azért a szeretetteljes figyelemért, amelylyel a külföldi református egyházak vezérei minket is felkeresnek, egyfelől, hogy megismerjenek bennünket, törekvéseinket, másfelől pedig, hogy gondjaink és küzdéseink között útmu-

tatással, tanáccsal legyenek további munkáinkra. *Fildiusz* úr ez alkalommal kiváltképpen az erdélyi egyházkerület tunulmányozására és megismerésére jön s előreláthatólag február 25—26 napjain Maros-Vásárhelyen fog nagyobb konferenciát tartani s innen indul el a népesebb egyházközségek látogatására. Utjában kísérője és tolmácsa *Megyeresy Béla* lelkésztársunk lesz, a Magy. ker. Ifj. szövetségek ágilis titkára.

— **Kérdést intézünk** kedves olvasóinkhoz a karácsonyi szent ünnepek alkalmából. De arra kérünk mindenkit, hogy szíve szerint feleljen meg kérdésünkre. — Mikor vett részt legutóljára az urvacsora szakramentumában? Mióta nem részesült a bűnbocsánat és üdvösség szent reménységében?

— **Az ács fiu előtt.** Végtelen sajnálatra méltó, hogy mennyi elbizakodott ember van a világon. Az elbizakodottság aztán hitelenséget szül s így a legtöbb esetben kárhozatos lesz az ember beszéde, cselekedete, amire csak késő bánat jön. Ez történt egy büszke, hihetetlen emberrel is, aki annyira elbizakodott volt, hogy mikor arról beszéltek, hogy az ember halála után a Jézus ítélő-széke előtt fog megjelenni, mindig így szólott:

— Nő hiszen én nem félek ám attól az ácsfiutól.

De egyszercsak ütött a hitetlen órája. Súlyos betegségében a halál előérzete lepte meg s oly kislélkű volt, hogy betegápolója türelméből kifogyva, szemére vetette:

— Ugyan uram! hát hogy félhet annyira, hiszen csak az ácsfia elé megy . . .

— Igen, felelt a hitetlen teljes önmegadással, igen! de az az ács fiu *Isten*, aki ítélni fog fölöttem!

— **A Vasárnap** érdekében kérjük olvasóinkat, hogy terjesszék a magyar református anyaszentegháznak ez egyedüli képes, egyháztársadalmi hetilapját. A *Vasárnap* célja az, hogy református testvéreinknek komoly, egészséges szellemi táplálékot adó olvasmánya legyen, amelyből táplálékot merithessen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén ember lehessen. Az előfizetési díjakat kérjük mielőbb beküldeni. Mutatványszámot szívesen küldünk.

HETI SZEMLE

A képviselőház munkarendje. A parlament két hetes élénk vita után befejezte a felhatalmazási javaslat tárgyalását. — Lukács László pénzügyminiszter felelt az ellenzék kifogásaira. A hét elején részleteiben tárgyalták a javaslatot, melynek elfogadása után a szerb kereskedelmi szerződés kerül napirendre. A kormány, mint Hieronymi és Serényi gróf miniszterek már a pénzügyi bizottságban kijelentették, nem megy bele a huszbehozatalának fokozásába. Nagyobb érdeklődéssel várják politikai körökben a bankjavaslat tárgyalását, mely fölött már a bizottságokban is élénk vita fejlődött ki.

A bankjavaslatot az ellenzék heves támadással készül fogadni a parlamentben. A kormány vasárnap miniszteri tanácskozást tartott, amelyen a helyzet fölött tanácskozott.

Az osztrák kormány válságban. Az osztrák kormány a lengyelek miatt válságba sodródott. A lengyel képviselők mindig a kormányt támogatták, de az utóbbi időben azzal a követeléssel léptek fel, hogy Galiciában néhány vízi utat építsen az állam körülbelül 400 millió költséggel. A kormány erre nem mutatkozott hajlandónak, mire a lengyelek pártja kimondta, hogy addig nem szavazza meg a költségvetést, míg a kormány be nem veszi a víziutak kiépítésének a költségét.

Bienerth miniszterelnök már beadta az egész kormány lemondását, legfeljebb még arra nézve tesz kísérletet, hogy megegyezésre jusson a lengyelekkel, amire azonban alig van remény.

A Magyar Békeegyesület disztermében igen nagyszámu közönség gyült össze e hó 15-én, hogy meghallgassa *Sutner* Berta báróné előadását. Ez az asszony, aki 67 éves kora dacára fiatalos ruganyossággal hirdeti ma is a béke eszméjét, valóságos apostól-számba mehet. A világbéke gondolata már fiatal korában megragadta őt, s egy egész élet munkáját szentelte annak, hogy szóval és tollal szolgálja ezt a nemes ügyet. Tizenöt éve annak, hogy a békeegyesület Magyarországon is megalakult. Kifejtette a szónoki hévvel beszélő előadó, hogy a békemozgalom nem ábránd és nem-

csak tudomány, hanem ma már érezhető és működő szociális intézmény. A világszövetség gondolata lelkesíti a Békeegyesület tagjait. Amerikában államférfiak, politikusok és tudósok vállaltak vezérszerepet. Az Egyesült Államok parlamentjében legutóbb olyan indítványt tettek, hogy az Egyesült-Államok elnöke nevezzen ki egy öttagu bizottságot, amelynek feladata az legyen, hogy az államok hadfelszerelését csökkentse, az egyesült hajóhadakból nemzetközi védőerőt alakítson a béke biztosítására és állapítsa meg az eszközöket, amelyekkel az államok a katonai kiadásokat csökkenthetik és a háborút elkerülhetik. Ezt az indítványt június 24-én szentesítette a szenátus. Ilyen bizottságot kellene — az előadó szerint — a többi államnak is létesíteni. Még azok is, akik nem biznak abban, hogy a világbéke egyhamar elkövetkezik, kénytelenek az elismerés lobogóját meghajtani *Sutner* báróné előtt, aki nőhöz méltó elvért: a béke és szeretet elvéért fáradt és fáradozik kitartással és lelkesedéssel még ma is, amikor olyan sokan hirdetik a belháborúra vezető romboló tanokat.

A főrendiház ülése. Nevezetes ülése volt az elmúlt héten a főrendiháznak. A perrendtartási törvény tárgyalása keretében sokan igyekeztek beiktatni azt a rendelkezést, hogy a bíró kérdést intézzen a peres felekhez és tanukhoz felekezeti hozzátartozandóságuk ügyében is. Ezzel felekezeti harcot akartak provokálni. Örvendünk, hogy az ezen indítványt mellőző javaslatot három szótöbbséggel mellőzték s örvendünk éppen annak, hogy ez a mellőzés dr. Székely Ferenc igazságügyminiszter és dr. Antal Gábor dunántuli ref. püspökünk hathatós beszédei után történt, akik protestáns szabadelvű felfogásukhoz méltóan fejtették ki, miszerint a felekezeti kérdést a perrendi tárgyalások keretében bevonnai nem szabad. Isten előtt is s a bíró előtt is egyenlők kell legyünk: reformátusok, lutheránusok, katolikusok, unitáriusok, zsidók mind, mind . . .

Olvassuk és terjesszük a Vasárnap egyháztársadalmi képes hetilapot.

A papeleányok*)

(Kándidátusok ide figyeljtek)

Szép magyar nyelvünkön járja egy ilyen közmondás: *Isten őrizzen ut mellett való földtől, galamb majorságtól és papeleány feleségtől.* E közmondás harmadik ágazatában nagy igazságtalanság foglaltatik a papeleányokkal szemben; mert jobb nevelést hasonló rangu ember nem ad gyermekének, mint éppen a pap. Nevelésében megvan az, amit a nép leginkább szeret, a *dolgosság*; de nem hiányzik az az *intelligencia* sem, melyet a társadalmi érintkezés megkíván.

„Hej, mert nincs is párja annak az egyszerű, házias, papi nevelésnek, mely a társadalomnak annyi derék fiakat és leányokat adott! Hogy éppen sokat, az már inkább a papnak baj, — aki csekély fizetéssel nagy családot kénytelen fenntartani.

Hogy is benépesül az a kis parókhia! Csak most vala egyedül, mikor esperes ur beigtatta; aztán egyszerre csak egy kis ügyes feleség termett a parókhiaira; aztán az évek futottak, egy-egy boglyas gyermeket hagyva maguk után emlékül. Kitellett belőlük egy kis iskola. Az iskolamester kéznél volt. Bibliamagyarátatok s különböző lexikonok mellett, megjelent a tata íróasztalán a palatábla, számfejtő- és exemplárirka, skatulya, fa- és kőplajbászokkal, gumi etcetera; aztán a falon Magyarország, Európa, Ázsia,

*) Mutatvány Csekme Ferenc „Képek a parókhiaról” c. január hóban megjelenő könyvéből.

Afrika, Amerika, Ausztrália térképe. Mindenik óra egy-egy *gyermek-isten-tisztelet*. Mama tanítja a névnapi köszöntőket (Apám névnapjára), a tata pedig (Édesanyánk születésnapjára) készíti elő.

Mikor a fiuk hazzajönnek a kollegiumból, akárhányszor megesik, hogy a leányok elfogják őket számtanból, nyelvtanból; *illedelmességben pedig messze elhagyják.* Azok a háládatlan fiuk! Meg se köszönik, hogy *Juliska* ellátja őket harisnyával, *Ilonka* keményített inggel, *Etus* kakastejjel sült pogácsával. Az sem jut eszükbe, hogy míg ők évenként 400—600 koronát költenek el a leányokat is egyformán megillető *jusból*, addig a leányok otthon dolgoznak s akkor is a legtöbbször éppen az ő számukra. Ez az ők sorsa. Megtanulnak dolgozni *másnak*, lemondani *másért*, gondoskodni *másról*, szeretni *mindent, mindenkit*; *feláldozni az életet a családért*, támogatni a gyöngét érdek nélkül, sőt sokszor saját érdekének kockáztatásával. Így fejlődik, így nevelődik a papeleány. Teste, lelke megedzve, arcán a *tejben uszó rózsa*, lelkében nemes ideálok: az önfeláldozás, a másokat boldogítani akarás *ideáljai*.

Vagy, ha nem így van? Az beteges állapot, félszegség, kivétel, mi erősíti a szabályt. Vannak, nem mondom, vannak *papkisasszonyok* is, hancurozók, fortencerek, füstösök. Ezek nem is beszélnek a legátussal s egy pap-parthira

nagyokat kacagnak. Ügyvéd, mérnök, doktor, járásbíró, katona van a fejükben. Ezek apjukat is csak annyiban tisztelik, amennyiben a társadalmi tisztesség s az V-ödik parancsolat megkívánják, de kenyérkérdést nem csinálnak belőle.

Templomba nem járnak, az filiszter dolog; a népnek nem köszönnék, az a pap dolga; fakanalat rántásban meg nem kevernek, mire való a cseléd? Színházakba, piknikre, fillérestélyre járnak, de eltagadják, hogy fakószekeren jöttek be.

Mama otthon maradt; sok dolga van; a *prefektusnéval* jöttünk fel, mama megkérte.

„Jó estét Kornélia nagysám!”

„Jó estét; maga még mindig theologus?”

„Az volnék.”

„Oh, hagyja el ezt a csuf pályát.”

„De nagysád!”

„Menjen, utálom; félszeg ember”. Legyen szerencsém kapitány ur egy Dámen-polkára.”

Különben roppant nagyra van *francia tudományával*. Jegyeséről, szemtanuk előtt, oda nyilatkozott, hogy úgy néz ki, mint egy *Mirabeau*. Aztán mindig francia műveket olvas.

„Maga legátus, tud franciául?”

„Nem sokat.”

„Pudeur.”

Aztán egyszer egy szellemes legátus megleste, hányadik lapon olvassa a „Románt”. A következő legátus megismételte s szépen kisült, hogy önagysága a 79 *laptól* sem elé, sem hátra nem fordított.

Az ilyenek papkisasszonyok. De más a *papleány*. Szerény, alázatos, ke-

resetlen és festetlen. Kívül, belül. Ruháját maga csinálja s nem keresi a divatot. Mint a gazdagon megterhelt hajón a szélben lengő zászló, csak szükséges disz és *nem cicoma* fején az a rózsás kalap, melynek fodrait ő himezte, csücskeit ő fodrozta s rózsáját maga szemezte. *Idegen portékát nem árul*, s tettetésből nem mosolyog senki ember fiára.

Határozottan állítom, hogy a világon legjobb *papnéjelöltek* a papleányok. Tudják az egyházi rendtartást; hogy kell fogadni a presbitert, a kurátort, a patronust és az egyszerű kepefizetőt. Ottan-ottan meg az anyakönyvek vezetésében is jártasabbak, mint akárhány végzett theologus. A körlevelet beírják s eleven kalendáriumok, hogy mikor kell beküldeni a domesztikát, ágenciálét, viatikumot, ismerik mi az a delibérum, dispenczió, consistorium, vizitáció, agape s több efélék. A papnét megillető tisztességben benne vannak egy csendes parókiát többre becsülnek bármely fényes városi lakásnál, melynek még udvara sincsen, nemhogy kertje volna.

Aranyos kicsi papleányok, növekedetek csendben, zajtalan egyszerűségben, mint a bokor rejtett ibolyája! Fény ne kápráztassa szeméiteket s szívetek egy csendes parókhia édes otthonában találja meg, mit ugyancsak megérdemeltetek: *a boldogságot*.

Te pedig nem papleány *feléségem*, megengedj, ha így vélekedem a papleányokról. *Nagyapád is pap volt* s te még annak az erkölcsi tőkének *a kamatjából* élsz. *Csekme Ferenc*